

Szent Márton ünnepe

Márton napja, november 11. a magyar néphagyományban tradicionálisan a gazdasági évet lezáró ünnep. Ez a tél kezdetét is jelzi, mert ekkorra a parasztok már elszámoltak a tavaszi-nyári időszakban rájuk bízott jószággal, és a gazdától megkapják a bérüket. A betakarításos munkálatok is befejeződnek erre az időszakra, sőt az ősszel leszüretelt szőlőből is kiforr az új bor.

A novembert bizonyos helyeken a kisleveles időszakának nevezték, ugyanis ekkor még lehettek vigasságok és lakodalmak, amelyek az adventi időszakban már tilosak.

Az ünnep eredete az ókori Rómába nyúlik vissza. A legenda szerint Róma védői elaludtak, és az ellenség, a gallok ostromától csak az mentette meg a várost, hogy a ludak hangos gágogására felébredtek. Innen az Avis Martis, azaz Mars lúdjai elnevezés. Ez a formula változott át aztán a keresztény hitvilágban Avis Martinus, vagyis Márton lúdja alakká.

Márton valós történelmi személy, aki Pannóniában született, Szombathelyen 317 körül. Apja római százados volt, s Márton is katonaként ment a mai Franciaország földjére, ahol keresztény hitre tért, s kolostort alapított. 371- ben Tours- ban püspökké szentelték, így ott is nagyon népszerű lett. A legenda szerint szerénysége miatt nem akart püspök lenni, ezért elbújt a libák óljában. Azonban ők hangos gágogásukkal elárulták a rejtékhelyét. Innen a Szent Márton lúdja elnevezés. Ezen a napon általában libát ettek, s aki nem evett, azt állítólag éhínség kísérte egész évben. Ilyenkor már kiforrt a bor: a kicsit még csípős nedűt Szent Márton boraként emlegetik.

A legenda szerint Márton egy napon találkozott egy koldussal. Megsajnálva őt köpenyét kardjával kettévágta, és felét a koldusnak adta. Másnap ugyanazon az úton Krisztus jött Mártonnal szemben, vállán a fél köpennyel. Ezért Márton püspököt gyakran ábrázolják a vállán lévő fél köpennyel.

Bernáth Edit 12. C
Ady Endre Gimnázium
Felkészítő tanár: Kluka Hajnalka

A szociális akció nemzetközi napja

A Szociális Munkások Nemzetközi Szervezete (IFSW) az Európai Unió által támogatott kutatási programban összegezte az európai szociális munkások tapasztalatait a szociális kirekesztettséggel kapcsolatban. A kutatás vezetői arra biztatták az ebben részt vevő országokat, hogy szakemberekkel, döntéshozókkal és az e területen dolgozó vagy a problémák iránt érzékeny polgári szervezetekkel, közösségekkel együtt dolgozzanak ki egy olyan programot, amely segíti a társadalmi rétegek beilleszkedését.

Az IFSW 1997. november 12-re meghirdette a szociális akció nemzetközi napját. Magyarországon ezt először Nógrád megyében ünnepelték. Utána már Budapesten is megrendezték az első emléknapot, amelyen a szociális és családügyi miniszter kitüntetésekkel adta át.

Bernáth Edit 12. C
Ady Endre Gimnázium
Felkészítő tanár: Kluka Hajnalka

Kisfarsang

Kisfarsang a karácsonyt megelőző mulatozás időszaka volt, a gazdasági év lezárulását ünnepelték az emberek. Ezután egészen nagyfarsangig tilos bálozni vagy esküvőt tartani.

Ez az ünnepi időszak Szent Mihály napjával (szeptember 29-ével) indul. Régen remekül kiegészítette a farsangi mulatozást, mert szeptember végére kiforrt az újbor. A jeles esemény nemcsak arról volt híres, hogy ekkor kezdték meg a kukoricatörést, hanem a Márton- naphoz hasonlóan a mai értelemben gazdasági határnap, amit „mini újév”-nek is neveztek: cselédek pásztorok, gazdasági dolgozók Szent Mihály napjától Szent Mihály napjáig szerződtek el az ország különböző vidékeire.

Dél- Alföldön ekkor küldték a jegykendőt a legények a lányoknak. A leánykérés mindig a kisfarsang időszakára esett, így az esküvőt még a házasságkötési tilalom előtt meg tudták tartani.

A kisfarsang a telet megelőző munkák lezárásának ideje, s Katalin napján, november 25-én, advent előtt öt nappal ér véget. A Katalin- napi bál népszerű volt a parasztság és a polgárság körében egyaránt.

Állítólag ha Katalin napján fagy, karácsonyig lucskos idő lesz. Ilyenkor szerelmi jóslásként a lányok fagallyakat tettek vázáikba, s ha azok karácsonyig kinyíltak, a következő évben férjhez mentek. Ekkorra nem jellemző az álarcok viselése, mint a nagyfarsangon.

Bernáth Edit 12. C
Ady Endre Gimnázium
Felkészítő tanár: Kluka Hajnalka